

بر اساس این پیش‌بینی، در این صورت تقاضای جهانی نفت، رشدی یک درصدی را در سال شاهد خواهد بود و به این ترتیب، بهای نفت در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۴۰ به ترتیب به ۱۰۰ و ۱۱۵ دلار در هر بشکه خواهد رسید. در گزارش آژانس، متوسط قیمت نفت در سال جاری میلادی حدود ۶۰ دلار در هر بشکه برآورد شده است.

دیگران به جای آپک

آپک با نگرانی‌هایی جدی در خصوص از دست رفتن سهم خود در بازار رویه‌رو است. محمد علی خطیبی، نماینده ایران در هیأت عامل آپک، در سپتامبر گذشته ضمن تشریح دغدغه‌های اعضا از این بابت گفته است این سازمان نگران است که تولیدکنندگان غیرآپک بتوانند در سال آینده میلادی، افزایش میزان تقاضای نفت خام را تصرف کنند. گفتنی است کارشناسان در آن مقطع، این نگرانی آپک را به احتمال افزایش تولید این سازمان نسبت داده بودند.

وی در پاسخ به این سؤال که آیا آپک تولید خود را افزایش خواهد داد یا خیر، گفته بود نگرانی ما از تولید نفت غیرآپکی‌ها است. وی می‌گوید ما نمی‌دانیم آیا میزان افزایش تقاضا، توسط آپک جذب خواهد شد یا غیر آپک. دغدغه اعضا از این نظر بی‌دلیل نیست. تازه‌ترین گزارش آپک در خصوص پیش‌بینی تولید نفت کشورهای مستقل مشترک‌المنافع شوروی سابق، حاکی از افزایش ۳۳۰ هزار بشکه‌ای تولید این کشورها در سال جاری است. این سازمان در پیش‌بینی خود، افزایش تولید این کشورها را از ۷۱ هزار بشکه در روز به ۲۳۰ هزار بشکه افزایش داده و آن را به ۱۲ میلیون و ۷۹۰ هزار بشکه در روز در سال جاری رسانده است. در گزارش آپک همچنین حجم کلی عرضه نفت کشورهای غیر عضو آپک در سال جاری با ۳۴۰ هزار بشکه در روز افزایش به ۵۰ میلیون و ۸۱۰ هزار بشکه در روز رسیده است. گفته می‌شود تولید نفت کشورهای غیر عضو آپک در سال ۲۰۱۰ نیز با افزایش روزانه ۴۲۰ هزار بشکه در روز به ۵۱ میلیون و ۲۲۰ هزار بشکه در روز خواهد رسید. ■

آینده نامطمئن آپک در قبال بحران مالی و گازهای گلخانه‌ای

کابوس آپک

نوسان قیمت نفت اقتصادهای نفتی را به این فکر فرو برده است که بحران مالی، چه موقع اقتصادهای تک محصولی آنها را رها می‌کند و آیا اجلاس کپنهاگ محدودیتی در تولید نفت ایجاد خواهد کرد؟

هرچند نشانه‌هایی بسیار ضعیف از بهبود شرایط اقتصاد جهانی، تولیدکنندگان نفت را تا حدی به بهبود شرایط در جانب تقاضای بازار نفت امیدوار کرده بود، اما نشانه‌های نگران‌کننده، بخش بیشتری از دغدغه‌های اعضا را تشکیک می‌دهند. نگرانی از این که روند بهبود از چه سرعتی برخوردار خواهد بود و اقتصادهای نفتی که به درآمدهای ده‌ها میلیارد دلاری عادت کرده‌اند، چگونه می‌توانند روزهای رویایی گذشته را مجدداً تجربه کنند. اما نشانه‌هایی که یکی پس از دیگری بروز می‌کنند چندان امیدوارکننده نیستند و سردرگمی در خصوص راهبردهای آتی آپک را در فضای آتی بازار نفت افزایش داده‌اند.

نشست کپنهاگ و نگرانی‌های آپک

اما نشست بعدی سازمان ملل در خصوص مسأله تغییرات آب و هوایی که قرار است در دسامبر آینده در کپنهاگ دانمارک برگزار شود، خود به دغدغه‌های جدی برای تولیدکنندگان نفت به خصوص اعضای آپک تبدیل شده است.

گفت‌وگوهای اولیه حاکی از عزم کشورهای صنعتی برای برخورد قاطع با مسأله انتشار گازهای گلخانه‌ای و جلوگیری از روند فزاینده گرمایش زمین است.

این امر ممکن است از طریق وضع مالیات‌های بیشتر بر فعالیت‌های تولیدکننده این گازها - به خصوص سوخت‌های فسیلی نفت و گاز - انجام شود.

شکیب خلیل، وزیر انرژی الجزایر، در آستانه برگزاری این نشست ضمن ابراز نگرانی اعضا از نتیجه این نشست و اثرات آن بر فعالیت‌های صنعت نفت اعلام کرده است که اعضای آپک از هرگونه مالیات جدید که بر فعالیت‌های صنعت نفت و گاز وضع شود نگرانند و بر این باورند که اتخاذ تصمیمات جدید می‌تواند تأثیراتی منفی بر اقتصاد اعضا بر جای گذارد.

وی در عین حال معتقد است اعضای آپک با همکاری یکدیگر در مقابل هر تصمیمی که اثرات منفی بر اقتصاد آنها بر جای بگذارد مقاومت خواهند کرد. دبیر کل آپک نیز در این خصوص، ضمن ابراز نگرانی از نتایج تصمیمات اتخاذ شده در این نشست، گفت: نتایج این نشست نباید مانع توسعه کشورهای در حال توسعه شود و در صورتی که به یک توافق برد - برد نرسیم، این نشست به اهداف خود دست نخواهد یافت.

نتایج اجلاس کپنهاگ در ابعادی پتانسیل تأثیرگذاری بر راهبردهای صنعت نفت و کشورهای تولیدکننده را دارد که آژانس بین‌المللی انرژی، تازه‌ترین برآورد خود از روند آتی تقاضای جهانی نفت، موسوم به "چشم‌انداز انرژی جهان" را منوط به این موضوع ساخته است که نتایج اجلاس کپنهاگ در آینده‌های نزدیک تأثیری بر فعالیت‌های صنعت نفت و گاز نداشته باشند.

هرچند نشانه‌هایی بسیار ضعیف از بهبود شرایط اقتصاد جهانی، تولیدکنندگان نفت را تا حدی به بهبود شرایط در جانب تقاضای بازار نفت امیدوار کرده بود، اما نشانه‌های نگران‌کننده، بخش بیشتری از دغدغه‌های اعضا را تشکیک می‌دهند. نگرانی از این که روند بهبود از چه سرعتی برخوردار خواهد بود و اقتصادهای نفتی که به درآمدهای ده‌ها میلیارد دلاری عادت کرده‌اند، چگونه می‌توانند روزهای رویایی گذشته را مجدداً تجربه کنند. اما نشانه‌هایی که یکی پس از دیگری بروز می‌کنند چندان امیدوارکننده نیستند و سردرگمی در خصوص راهبردهای آتی آپک را در فضای آتی بازار نفت افزایش داده‌اند.

کاهش مجدد تولید در دسامبر

نشست بعدی کشورهای عضو که در ۲۲ دسامبر (اول دی‌ماه) آینده برگزار خواهد شد از هم‌اکنون با برخی زمزمه‌های لزوم کاهش تولید همراه است. پیش‌بینی‌ها حاکی از کاهش تقاضای نفت و به خصوص کاهش تقاضای نفت تولیدی آپک در سال آینده میلادی است. آپک در نشست ماه سپتامبر خود نیز حفظ کاهش‌های قبلی و سطوح موجود تولید را مورد تأیید قرار داده بود. سازمان از اواخر سال گذشته میلادی تا کنون ۴/۲ میلیون بشکه از تولید نفت خود را کاسته است. چنین سطحی از کاهش تولید در ۵۰ سال اخیر بی‌سابقه بوده است.

در عین حال یکی از مقامات ارشد نفتی کشورهای منطقه خلیج فارس در خصوص احتمال کاهش میزان تولید می‌گوید تاکنون تصمیمی در این مورد از سوی اعضا گرفته نشده است و ما تاکنون شاهد توازن در بازارهای جهانی نفت بوده‌ایم. این تحلیل‌گر می‌افزاید ما تنها قیمت نفت را در نظر نمی‌گیریم، بلکه روند عرضه و تقاضا و شرایط بازار از نظر میزان ذخیره‌سازی‌ها نیز مدنظر قرار می‌گیرند. هم‌اکنون ذخیره‌سازی‌های نفت خام در سطوح قابل قبولی قرار دارند و در بازار نیز عرضه و تقاضا در توازن قرار دارند.

از نظر همراهی با تصمیم آتی آپک توافق چندانی بین اعضا وجود ندارد. در حالی که مقامات کویتی کاهش میزان تولید را مناسب‌ترین تصمیم برای آپک در شرایط فعلی قلمداد کرده‌اند، ایران و ونزوئلا خواهان حفظ سطوح فعلی تولید هستند. عربستان نیز دیدگاه خاص خود را در این زمینه دارد. علی النعیمی، وزیر نفت عربستان، در خصوص